

Demissionair staatssecretaris van Financiën
Drs. A.C van Huffelen

Datum : 9 maart 2021
Onderwerp: toepassen beslagvrije voet bij verrekening toeslagen
Contactpersoon: mr. A.J. Moerman

Geachte mevrouw Van Huffelen,

De Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden (LOSR), aangesloten bij Sociaal Werk Nederland, heeft geconstateerd dat de Belastingdienst Toeslagen bij de verrekening van toeslagen de beslagvrije voet niet uit eigen beweging toepast. Burgers kunnen hierdoor nog steeds onder het bestaansminimum terechtkomen, terwijl de invoering van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet dat juist zou moeten voorkómen. Hierdoor worden burgers nodeloos verder in het moeras van stress en schulden geduwd, met nieuwe schulden tot gevolg.

De Wet vereenvoudiging beslagvrije voet, die al in 2017 is aangenomen, moest het bestaansminimum beter beschermen. Door implementatieproblemen bij uitgerekend de Belastingdienst heeft de invoering helaas nog jaren lang op zich laten wachten. Afgelopen januari was het dan toch zover. Eindelijk zouden we verlost zijn van het zogenaamde 'piepsysteem', waarbij de burger zelf aan de bel moet trekken om beschermd te worden door de beslagvrije voet.¹

Niets blijkt minder waar. De Belastingdienst houdt bij de verrekening van toeslagen geen rekening met de beslagvrije voet. Dus waar hebben we in hemelsnaam al die tijd op gewacht, nu blijkt dat de Belastingdienst zelf de regels niet goed toepast?

Hierbij willen we u dan ook dringend verzoeken om er alsnog voor te zorgen dat bij verrekening van toeslagen altijd proactief de beslagvrije voet wordt toegepast. De standaard betalingsregeling waarbij verrekend wordt zonder toepassing van de beslagvrije voet is immers in strijd met de wet.

Wet vereenvoudiging beslagvrije voet

Aanleiding voor de nieuwe wet was dat de beslagvrije voet volgens de oude methode vaak te laag werd vastgesteld. Volgens praktijkonderzoek van de LOSR gebeurde dat zelfs in driekwart van de gevallen. Het aanleveren van de benodigde gegevens om de beslagvrije voet te berekenen was in praktijk voor veel mensen een probleem. En voor mensen die wisten dat ze te weinig ontvingen bleek in actie komen en de juiste stappen zetten doorgaans een brug te ver. Wetenschappelijk onderzoek over schaarste, geldstress en beperkt 'doenvermogen' bevestigde dit beeld. Mensen willen wel, maar kunnen niet.

De Wet vereenvoudiging beslagvrije voet moest hierin verandering brengen. De vereenvoudiging van de beslagvrije voet wordt gerealiseerd doordat de vaststelling van de juiste beslagvrije voet zo

¹ De LOSR heeft al in 2014 gepleit voor stopzetting van dit 'piepsysteem'. Zie: Mr. A.J. Moerman en H. Oberzaucher, [Belastingdienst een bron van armoede, Over de invordering van belasting- en toeslagschulden](#), p. 9 t/m 11, LOSR/MOgroep, Utrecht, 2014.

min mogelijk afhankelijk is van informatie van de debiteur. Aan de hand van informatie uit de Basisregistratie Personen en de Polisadministratie kunnen deurwaarders en medewerkers van invorderingsafdelingen van de overheid in de meeste gevallen de beslagvrije voet berekenen. Burgers worden zo ontzorgd en het bestaansminimum wordt beter gewaarborgd.

Ook voor toeslagen

De wetwijziging heeft ook gevolgen voor de invordering van toeslagen. Per 1 januari 2021 is in art. 475c Rv geregeld dat de beslagvrije voet is verbonden aan de periodieke uitbetaling van toeslagen, met uitzondering van kinderopvangtoeslag. Dit betekent dat wanneer de verhuurder en de zorgverzekeraar beslag op respectievelijk de huur- en zorgtoeslag leggen, de beslagvrije voet van toepassing is en dus van tevoren met informatie uit de BRP en de Polisadministratie berekend moet worden.

Wanneer de beslagvrije voet geldt voor beslag, dan geldt dit op basis van art. 4:93 lid 4 Awb ook voor de verrekening van toeslagen.

In strijd met de wet

Maar wat blijkt? De Belastingdienst houdt bij de verrekening van toeslagen geen rekening met de beslagvrije voet. De terug te betalen toeslagen worden volgens de systematiek van de standaard betalingsregeling verrekend. Op basis van art. 7 Uitvoeringsregeling Awir wordt het verschuldigde bedrag door 24 maanden gedeeld met een minimum van € 20 per maand. Volgens lid 3 van deze bepaling kan deze standaard betalingsregeling via verrekening plaatsvinden:

"De Belastingdienst/Toeslagen kan ambtshalve een betaling in termijnen bewerkstelligen door middel van verrekening van de terugvordering met aan dezelfde belanghebbende periodiek uit te betalen bedragen."

Aangezien het hier niet gaat om een overeengekomen betalingsregeling, maar om een eenzijdig opgelegde betalingsregeling die via verrekening plaatsvindt, zijn de regels voor de beslagvrije voet 'gewoon' van toepassing.

In feite is art. 7 Uitvoeringsregeling Awir (een lagere regeling) in strijd met art. 475c lid 1 onder j Rv jo. art. 4:93 lid 4 Awb (een hogere regeling).

Dwangverrekening of verrekening

De Belastingdienst lijkt een onderscheid te maken tussen verrekening en dwangverrekening. Op de website staat vermeld:²

"De beslagvrije voet berekenen we alleen bij zogeheten 'dwangverrekening'. Dus nadat u bijvoorbeeld een aanmaning of een dwangbevel hebt gekregen."

De Algemene wet bestuursrecht kent echter dit onderscheid niet. Ook bij 'gewone eenzijdig opgelegde' verrekening moet rekening worden gehouden met de beslagvrije voet.

Samenloop

De problematiek wordt nog schrijnender wanneer er tegelijkertijd op verschillende inkomsten wordt geïnd:

- De deurwaarder heeft beslag op loon gelegd en de Belastingdienst verrekent de toeslagen.
- De uitkeringsinstantie verrekent op de uitkering en de Belastingdienst verrekent de toeslagen.

In deze situaties geldt op basis van art. 475c lid 4 Rv dat een latere beslaglegging of verrekening rekening moet houden met een eerdere beslaglegging of verrekening. Met andere woorden: wie het eerst komt, die het eerst maalt.

Gerechtsdeurwaarders informeren voorafgaand aan het loonbeslag bij de Belastingdienst of de

² Zie (bekeken op 21 februari 2021):

https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/privetoelagen/hoe_werken_toelagen/toeslag_terugbetalen/mijn_inkomen_komt_onder_het_bestaansminimum

toeslagen worden verrekend. Op deze wijze kan de gerechtsdeurwaarder bij de vaststelling van de beslagvrije voet rekening houden met toeslagen die al verrekend worden. Het is ons niet duidelijk op welke wijze de Belastingdienst op deze verzoeken reageert. Wordt ook een 'gewone' verrekening vanwege de standaardbetalingsregeling doorgegeven of alleen een dwangverrekening? In het laatste geval kunnen mensen fors onder het bestaansminimum terecht komen.

Proactief beslagvrije voet toepassen

Met deze brief vragen we u er alsnog voor te zorgen dat bij verrekening van toeslagen de beslagvrije voet altijd proactief wordt toegepast. De standaard betalingsregeling waarbij verrekend wordt zonder toepassing van de beslagvrije voet is immers in strijd met de wet.

We realiseren ons dat dit niet van vandaag op morgen geregeld is. Vandaar onze vraag om tot die tijd een verzoek om toepassing beslagvrije voet en een verzoek om een persoonlijke betalingsregeling altijd volledig met terugwerkende kracht toe te passen.

Bovendien willen wij u vragen om mensen beter te informeren over de beslagvrije voet en de persoonlijke betalingsregeling. Onder andere door een flyer bij de terugvordering bij de terugvordering of verrekening te voegen en door de Belastingtelefoon beter te instrueren.

Alleen dan wordt enigszins recht gedaan aan de achterliggende gedachte van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet, namelijk bescherming van het bestaansminimum en rekening houden met het beperkt doenvermogen van mensen.

Tot slot willen wij u vragen ervoor te zorgen dat bij samenloop van loonbeslag en verrekening van toeslagen bij een standaard betalingsregeling, gerechtsdeurwaarders hierover worden geïnformeerd, zodat zij hier rekening mee kunnen houden bij een loonbeslag.

Met vriendelijke groet,

Eric van der Burg
Voorzitter Sociaal Werk Nederland

André Moerman
Voorzitter signaleringscommissie LOSR

In afschrift aan:

De Vaste commissie voor Financiën

De Vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Bijlage: wettelijke bepalingen

Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen

Artikel 30. Verrekening

1. De Belastingdienst/Toeslagen is bevoegd tot verrekening van een door de belanghebbende verschuldigd bedrag aan terugvordering met een aan hem uit te betalen tegemoetkoming of voorschot daarop, een en ander ongeacht de inkomensafhankelijke regeling die het betreft en ongeacht het berekeningsjaar.
2. De Belastingdienst/Toeslagen is tevens bevoegd, in afwijking van artikel 3 van de Invorderingswet 1990, tot verrekening van een door de belanghebbende verschuldigd bedrag aan terugvordering met aan hem uit te betalen bedragen inkomstenbelasting, premie volksverzekeringen, en belastingrente begrepen in een aanslag of voorlopige aanslag inkomstenbelasting.
3. Een verrekening vindt niet eerder plaats dan nadat de termijn bedoeld in artikel 28 is verstreken. De in de artikelen 27 en 29 bedoelde rente alsmede bestuurlijke boeten kunnen in de verrekening worden betrokken.

Artikel 31

Bij ministeriële regeling worden regels gesteld met betrekking tot het verlenen van uitstel van betaling.

Uitvoeringsregeling Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen

Artikel 7. Uitstel van betaling in verband met betalingsproblemen

1. De Belastingdienst/Toeslagen stelt de belanghebbende in de gelegenheid een terugvordering te betalen in maandelijkse termijnen van € 20 mits hij voldoet aan door de Belastingdienst/Toeslagen nader te stellen voorwaarden.
2. Op schriftelijk verzoek van de belanghebbende stelt de Belastingdienst/Toeslagen de belanghebbende in de gelegenheid een bestuurlijke boete te betalen in maandelijkse termijnen van € 20 mits hij voldoet aan door de Belastingdienst/Toeslagen nader te stellen voorwaarden.
3. De Belastingdienst/Toeslagen kan ambtshalve een betaling in termijnen bewerkstelligen door middel van verrekening van de terugvordering met aan dezelfde belanghebbende periodiek uit te betalen bedragen. Indien een verrekening als bedoeld in de vorige volzin plaats vindt, wordt het totaal van de maandelijks aan de belanghebbende uit te betalen bedragen met ten hoogste € 20 verminderd.
4. Een betaling van de terugvordering of bestuurlijke boete in maandelijkse termijnen eindigt uiterlijk op de dag waarop sedert de vervaldag van de voor de terugvordering of bestuurlijke boete geldende betalingstermijn 24 maanden zijn verstreken. Indien de omvang van de terugvordering of bestuurlijke boete betaling in 24 maandelijkse termijnen van € 20 niet toelaat, kan de Belastingdienst/Toeslagen, in afwijking van het eerste, tweede en derde lid, een betaling in maandelijkse termijnen van meer dan € 20 verlangen.
5. Op schriftelijk verzoek van de belanghebbende die aangeeft niet in staat te zijn een of meer terugvorderingen of bestuurlijke boetes overeenkomstig de voorgaande leden te betalen kan de Belastingdienst/Toeslagen, in afwijking in zoverre van de voorgaande leden, een betaling in termijnen toestaan gebaseerd op de betalingscapaciteit. De berekening van de betalingscapaciteit vindt plaats op de voet van artikel 13 van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990, met dien verstande dat de Belastingdienst/Toeslagen het netto-bestedbare inkomen van de belanghebbende vermeerderd met het netto-bestedbare inkomen

van de persoon die ten tijde van de indiening van het verzoek als partner in de zin van artikel 3 van de wet kan worden beschouwd.

6. Een betalingsregeling als bedoeld in het vijfde lid wordt niet toegestaan indien de belanghebbende of de in dat lid bedoelde partner over voldoende vermogen in de zin van artikel 12 van de Uitvoeringregeling Invorderingswet 1990 beschikken voor de voldoening van de terugvorderingen en de bestuurlijke boetes waarop het verzoek, bedoeld in het vijfde lid, betrekking heeft, met dien verstande dat bevoorrechte schulden op het vermogen in mindering worden gebracht.
7. Indien de Belastingdienst/Toeslagen een betalingsregeling als bedoeld in het vijfde lid toestaat die zowel betrekking heeft op een of meer terugvorderingen als op een of meer bestuurlijke boetes, strekken de betalingen van de belanghebbende eerst ter voldoening van de terugvorderingen alvorens deze strekken ter voldoening van de bestuurlijke boetes.

Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

Artikel 475c

1. Een beslagvrije voet is verbonden aan vorderingen tot periodieke betaling van:
 - a. uitkeringen op grond van de Participatiewet;
 - b. uitkeringen op grond van overige sociale zekerheidswetten, uitgezonderd kinderbijslag onder welke benaming ook;
 - c. uitkeringen of buitengewone pensioenen op grond van een wettelijke regeling voor oorlogsgetroffenen;
 - d. de bedragen – onder de naam bezoldiging of welke benaming ook – waarop een ambtenaar als bedoeld in artikel 3 van de Ambtenarenwet 2017 als zodanig uit hoofde van zijn dienstbetrekking aanspraak heeft alsmede de bedragen – onder de benaming pensioen, wachtgeld, uitkering of welke benaming ook – waarop een gewezen ambtenaar als zodanig uit hoofde van zijn vroegere dienstbetrekking aanspraak heeft of waarop zijn nagelaten betrekkingen uit hoofde van zijn overlijden aanspraak hebben;
 - e. loon;
 - f. uitkeringen uit levens-, invaliditeits-, ongevallen- of ziekengeldverzekering;
 - g. pensioen en lijfrente, waaronder mede worden verstaan uitkeringen ten laste van een lijfrenterekening of ten laste van de waarde van een lijfrentebeleggingsrecht als bedoeld in artikel 3.126a, vierde en zesde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001;
 - h. inkomstenbelasting begrepen in een voorlopige teruggaaf als bedoeld in artikel 13, tweede lid, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen;
 - i. uitkeringen tot levensonderhoud, verschuldigd krachtens Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, of tot vergoeding van schade door het derven van levensonderhoud;
 - j. een tegemoetkoming als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel h, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, met uitzondering van de kinderopvangtoeslag, bedoeld in artikel 1.5 van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen.
2. (...)
4. Indien reeds beslag ligt op een andere vordering tot periodieke betaling houdt de beslaglegger die het latere beslag legt bij de vaststelling van de hoogte van de beslagvrije voet rekening met dit beslag.

Algemene wet bestuursrecht

Artikel 4:93

1. Verrekening van een geldschuld met een bestaande vordering geschiedt slechts voor zover in de bevoegdheid daartoe bij wettelijk voorschrift is voorzien.

2. Verrekening geschiedt onder vermelding van de vordering waarmee de geldschuld is verrekend alsmede de hoogte van het bedrag van de verrekening.
3. De verrekening werkt terug overeenkomstig artikel 129, eerste en tweede lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek.
4. De schuldenaar is niet bevoegd tot verrekening voor zover beslag op de vordering van de schuldeiser nietig zou zijn.
5. Uitstel van betaling staat verrekening niet in de weg.

Leidraad invordering

Artikel 79.5a

De Belastingdienst/Toeslagen houdt bij verrekening van uit te betalen voorschotten huurtoeslag, zorgtoeslag, kindgebonden budget of een voorlopige teruggaaf inkomstenbelasting met van de belanghebbende te innen toelagschuld, rekening met de voor de belanghebbende geldende beslagvrije voet. Als de belanghebbende na een verrekening aannemelijk maakt dat voor hem een andere beslagvrije voet geldt, zal de Belastingdienst/Toeslagen rekening houden met de aangepaste beslagvrije voet vanaf de laatste verrekening die plaatsvond vóór de indiening van het verzoek en bij de daaropvolgende verrekeningen.

Toelichting:

Artikel I, onderdeel S betreft de wijziging van artikel 79.5a in verband met de inwerkingtreding van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet. Een van de uitgangspunten daarvan is dat er in beginsel geen informatie van de belanghebbende nodig is om de beslagvrije voet vast te stellen. Deze wijziging houdt verband daarmee en is bedoeld om artikel 79.5a in lijn te brengen met de inwerkingtreding van de toepasselijke onderdelen van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet.³

³ [Staatscourant 2020, 62963](#).